

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6980/2021
12.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Ђура Мади, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради чинидбе, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационом суду у Новом Саду Гж 1033/21 од 22.07.2021. године, у седници одржаној 12.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1033/21 од 22.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2425/2018 од 25.02.2021. године, која је исправљена решењима истог суда П 2425/2018 од 28.05.2021. године и П 2425/2018 од 08.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности истакнут од стране туженог. Ставом другим изреке, одлучено је да се тужбени захтев усваја. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име накнаде због повреде права на имовину на парцелама бр. ..., .., .., .. и .. КО ..., исплати: тужиљи АА износ од 12.055.777,20 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2021. године; тужиљи ББ износ од 15.170.420,00 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2021. године па до исплате; тужиљи ВВ износ од 12.082.704,90 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2021. године па до исплате; тужиоцу ГГ износ од 6.027.888,59 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2021. године па до исплате; тужиљи ДД износ од 6.027.888,59 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2021. године па до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка у укупном износу од 2.799.825,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 1033/21 од 22.07.2021. године, ставом првим изреке, жалбу туженог делимично одбио и делимично усвојио, па је пресуду Вишег суда у Новом Саду П 2425/18 од 25.02.2021. године, исправљену решењем Вишег суда у Новом Саду П 2425/18 од 28.05.2021. године, потврдио у делу којим је одлучено о главној ствари (став 1, 2. и 3. изреке), а преиначио је у делу којим је одлучено о трошковима (став 4. изреке), тако што је обавезу туженог да тужиоцима

накнади трошкове парничног поступка снизио на износ од 2.631.075,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20), и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није било пропуста у примени или погрешне примене неке од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, на коју ревидент указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су уписани у ЛН број .. КО ..., као сувласници парцеле бр. ..., њива 2. класе, површине 78 м², градско грађевинско земљиште; парцеле бр. ..., земљиште под делом зграде површине 5 м² у грађевинском подручју, њива 2. класе, површине 55 ари 21 м², те парцеле бр. ..., земљиште под делом зграде површине 1 м², земљиште у грађевинском подручју, њива 2. класе, површине 25 м², све укупне површине 56 ари 30 м². Тужиле АА, ББ и ВВ су уписане као сувласнице са обимом удела од по 10/40, а тужиоци ГГ и ДД, са обимом удела од по 5/40. У Г листу, подаци о теретима и ограничењима наведеног ЛН, уписано је да се на к.п. бр. .. и .. налази део објекта са к.п. бр. .. и то 5 м², на парцели бр. .. и 1 м² на парцели бр. .. . Тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, уписани су у ЛН бр. .. КО ... као сувласници парцеле бр. ..., њива 2. класе површине 33 ара 38 м², земљиште у грађевинском подручју и то тужиле ББ са обимом удела 38/80, тужиле, АА и ВВ са обимом удела од по 14/80, а тужиоци ГГ и ДД са обимом удела од по 7/80. Тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, уписани су у ЛН бр. .. КО ..., као сувласник парцеле бр. ..., њива 2. класе, у грађевинском подручју и то тужиле ВВ са обимом удела 14,20, тужиле ББ и АА са обимом удела од по 2/20, а тужиоци ГГ и ДД са обимом удела од по 1/20. Покојни ЂЂ и ЕЕ (отац и мајка тужиле, АА, ББ и ВВ, а деда и баба тужилаца ГГ и ДД) су били уписани у ЗКУЛ бр. .. КО ... као сувласници са по 1/2 дела на парцели бр. ..., површине 26 ари 44 м² на парцели бр. .. површине 1 ха 20 ари 44 м², и на парцели бр. .. површине 1 ха 27 ари 5 м². Током 1990. године, почели су да препарцелишу земљиште које су поседовали и да продају новонастале парцеле, с тим што нису продавали оно земљиште за које им је речено да ће представљати пут. Правноснажним решењем о наслеђивању Основног суда у Новом Саду О 1768/10 од 09.06.2010. године, ЕЕ (супруга), тужиле АА (кћерка), тужиле ББ (кћерка), тужиле ВВ (кћерка) и ЖЖ (кћерка – сада покојна), оглашене су за њихове наследнике са по 1/5 делова, у ком су наследиле право власништва на парцели .. КО ..., површине 78 м², на парцели бр. .. КО ..., површине 55 ари 52 м² и на парцели бр. .. КО ..., површине 33 ара 44 м². ЖЖ је преминула ...2015. године, а правноснажним допунским решењем о наслеђивању Основног суда у Врбасу О 644/2018 од 25.05.2018. године, тужиоци ГГ и ДД, оглашени

су за њене наследнике, са по 1/2 дела на парцели бр. .. КО ..., површине 78 м², на парцели бр. .. КО ..., површине 55 ари 26 м², на парцели бр. .. КО ..., површине 26 м², на парцели бр. .. КО ..., површине 33 ара 38 м², власништво оставиље у 1/10 дела и на парцели .. КО ..., површине 6 м². ЕЕ је преминула ...2018. године, а правноснажним решењем о наслеђивању јавног бележника Весне Милке од ...2018. године, тужиља АА, тужиља ББ, тужиља ВВ, тужилац ГГ (унук по праву представљања иза пок. ЖЖ) и тужиља ДД (унука по праву представљања иза пок. ЖЖ), оглашени су за наследнике на њеној заоставштини, па тако и на парцели бр. .. КО... површине 78 м², на парцели бр. .. КО ..., површине 55 ари 26 м², на парцели бр. .. КО ..., површине 26 м², на парцели .. КО ..., површине 33 ара 38 м² и на парцели бр. .. КО ..., површине 6 м², власништво оставиље на 6/10 делова. Тужиља АА је оглашена за наследника на парцели бр. .. КО ..., на парцели бр. .. КО ... и на парцели бр. .. КО .. на 4/16 делова, док је на парцели бр. .. КО ... оглашена за наследника у 2/16 делова. Тужиља ББ је оглашена за наследника на парцели бр. .. КО ..., на парцели бр. .. КО ... и на парцели бр. .. КО ... на 4/16 делова, док је на парцели бр. .. КО ... оглашена за наследника у 10/16 делова. Тужиља ВВ је оглашена за наследника на парцели бр. .. КО ..., на парцели бр. .. КО ... и на парцели бр. .. КО ... на 4/16 делова, док је на парцели бр. .. КО ... оглашена за наследника на 2/16 делова, а на парцели бр. .. КО ..., у целисти. Тужиоци ГГ и ДД су оглашени за наследнике на парцели бр. .. КО ..., на парцели бр. .. КО ... и на парцели бр. .. КО ... са по 2/16 делова, док су на парцели бр. .. КО ... оглашени за наследнике у по 1/16 делова. Према Плану генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада, парцела бр. .. КО ... је у целисти намењена за јавну саобраћајну површину - део регулације у Ул. Та парцела је Планом генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада први пут одређена за намену јавне површине - саобраћајнице, а према Плану генералне регулације насељеног места ..., парцеле бр. ..., ..., .. и .., све КО ..., су намењене за јавно грађевинско земљиште. Већи део парцеле бр. .. издвојен је за регулацију Ул. ..., а остатак парцеле се налази у регулацији пута Нови Сад – Бачка Паланка. Парцеле бр. .. и .. су у целисти издвојене за јавну саобраћајну површину – регулацију Ул. Део парцеле бр. .. је издвојен за део регулације Ул. ..., док је остатак у регулацији пута Нови Сад – Бачка Паланка. Парцела бр. .. површине 78 м² је у природи ушла у састав Ул. ... у површини од 36 м², а део парцеле који није приведен намени ограђен је и функционално се користи са суседним грађевинским парцелама, односно наведени део предметне парцеле фактички представља регулациону линију која раздваја површину за јавне намене и површину за остале намене. Парцела бр. .. површине 55 ари 26 м² је у природи ушла у састав Ул. ... у површини од 54 ара 13 м², а део парцеле који није приведен намени ограђен је и функционално се користи са суседним грађевинским парцелама, тако што изграђена ограда представља фактичку регулациону линију која раздваја површину за јавне намене и површину за остале намене. Парцела бр. .. површине 26 м² је у природи ушла у састав Ул. ... у површини од 24 м². Део парцеле који није приведен намени ограђен је и функционално се користи са суседним грађевинским парцелама, тако што изграђена ограда представља фактички регулациону линију која раздваја површину за јавне намене и површину за остале намене. Парцела бр. .. површине 33 ара 38 м² је у природи ушла у састав Ул. ... у површини од 1388 м². Изграђене ограде породичних и стамбених објеката које излазе на ову парцелу у складу су са Регулационом линијом предметне парцеле бр. .. КО ... и води се у Регистру кућних бројева улица и тргова у склопу Ул. ... (парцела бр. ..), ... (парцеле бр. .. и ..) и ... (парцеле бр. .. и ..), у насељеном месту Предметне парцеле

неометано користи неограничен број лица за јавни саобраћај у оној површини у којој су приведенe урбанистичкој намени. Тржишна вредност парцела ..., ..., .. и .. КО ... износи 63,62 евра по м2 или 7.479,93 динара по м2. Тржишна вредност 36 м2 парцеле бр. .. КО ... у којој површини је ова парцела приведена планираној намени износи 269.277,48 динара. Тржишна вредност 5413 м2 парцеле бр. .. КО ... у којој површини је ова парцела приведена планираној намени износи 40.488.861,10 динара. Тржишна вредност 24 м2 парцеле бр. .. КО ... у којој површини је ова парцела приведена планираној намени износи 179.518,32 динара. Тржишна вредност 1388 м2 парцеле бр. .. КО ..., у којој површини је ова парцела приведена планираној намени износи 10.382.142,80 динара. Тржишна вредност парцеле бр. .. КО ... површине 6 м2 која је у целисти приведена планираној намени износи 44.879,58 динара. Поступак експропријације у вези са предметним парцелама никада није вођен, нити је за исте исплаћена накнада за површину у којој су приведенe планираној намени.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права, обавезали туженог да тужиоцима исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта у њиховом сувласништву.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), а да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Дакле, дозвољено одузимање права својине, које не представља повреду права на имовину, постоји само када су кумулативно испуњена оба услова и то да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 9. став 1. Закона о грађевинском земљишту ("Службени гласник РС" бр. 44/95...46/98), који је био на снази у време усвајања регулационог плана насеља („Службени лист Града Новог Сада“, број 3/01...17/03), прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објеката, односно извођењем других радова у складу са прописима о планирању и уређењу простора. Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини ("Службени гласник РС" бр. 72/11...105/14), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд). У смислу одредбе члана 7. истог члана Закона, добра у општој употреби су у својини Републике Србије изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев негатегорисаних путева, општинских јавних путева и улица (које нису део ауто пута или државног пута првог и другог реда) и тргова, јавних површина, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, предметне папцеле у сувласништву тужилаца су ушле у састав три улице у ..., док поступак експропријације никада није спроведен, што значи да су фактички одузете без правног основа и без утврђене и исплаћене накнаде у

прописаном поступку од стране носилаца јавне власти, на који начин је извршена тзв. фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа. Сагласно наведеном, а како је предметно земљиште приведено намени, у складу са планским актом (Планом генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада), и по сили закона постало јавно својина, тужиоци, као сувласници тог земљишта, не могу да трпе штетне последице чињенице да надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право усвајањем тужбеног захтева тужилаца и обавезивањем туженог да им исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта, утврђену на основу тржишне вредности парцела, а према налазу и мишљењу вештака, са припадајућом законском затезном каматом. Тужени је одговоран и пасивно легитимисан на основу одредбе члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Имајући изложено у виду, неосновани су наводи ревизије туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да није обвезник накнаде јер ниједном својом радњом није депоседирао тужиоце који су као сувласници предметних парцела. Тужени је титулар права својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа), претворено у добро у општој употреби – улицу, коју користи неограничени број људи, а таква њихова намена предвиђена је и одговарајућим планским актом. Изградњом улица промењена је намена предметних парцела које више нису приватно већ су јавно добро- саобраћајне површине које су по сили закона постале јавна својина јер их користи неограничен број људи због чега повратак у судржавину тужилаца није могућ, иако су они формално сувласници предметних парцела. Због тога је тужени дужан да тужиоцима исплати накнаду, у износима који су правилно утврђени, према тржишној вредности предметних парцела и сувласничким уделима тужилаца на њима.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**